Josefovy sny, Josef prodán do Egypta

Původ materiálu
Tomáš Pavelka
Pořadí v lekci
14

Genesis 37 — Josefovy sny a prodání do Egypta

Jako inspiraci možno použít i kázání na tento text http://louny.evangnet.cz/kazani/gn37_2-11.html

Postřehy pro učitelku

- "Josef přinášel svému otci o svých bratrech zlé zprávy.“ Josef je nejmladší, nikdo už není „pod ním“, nemá nad kým vyniknout. Jediná možnost tak pro něj je spojenectví s dospělými — s vlastním otcem.

- Z vyjádření se nedá úplně poznat, zda si Josef zlé zprávy vymýšlel, nebo to byla pravda. Z předchozích kapitol však víme o špatnostech, které jeho bratři prováděli. A na druhou stranu, dále snahu Josefa své bratry najít a donést jim jídlo. Spíše si asi nevymýšlel, ale nejde to říct jasně. Více méně každé žalování trochu vytrhává z kontextu a sděluje jen tu nejhorší část.

- Text nehodnotí, zda je Josefovo žalování správné nebo špatné. Má dítě více „držet basu“ se sourozenci nebo s rodiči? Z pohledu rodičů je samozřejmě výhodné, pokud mají o svých dětech informace. Ale dítě se také velmi brzy stává součástí vztahů se „sobě rovnými“. Jako „žalobníček“ je pak pro ně zrádce. Co je správnější? Asi to nelze rozhodnout. Kdo má mezi dětmi slabé postavení (jako nejmladší Josef) nemá moc jinou možnost, než se opírat o dospělé. Ve většině Genesis si můžeme všimnout, že text nedává ponaučení, co je dobré a co zlé, ale spíše popisuje, jak prostě věci chodí. Pro děti jsou hodnotné i takové informace; ne jen, co je dobré a zlé, ale jak věci prostě chodí.

- Josef je „vzorňák“. Takové máme sklon odepsat, i nás samé asi malý žalobník Josef dráždí. Jákobovy životní kotrmelce jsou nám asi bližší. Bůh však nemá rád hříšníky proto, že je jejich život zábavnější, barvitější, ale prostě proto, že se nad nimi slitovává, nechce je zahubit. Na Josefově příkladu ukazuje, že je dobré být slušný — Josefovi se pak bude dařit jak v Egyptě, tak na dvoře faraona, právě pro jeho čestnost. A jeho život bude ještě dobrodružnější, než jeho bratrů. Čestnost působí v životě potíže a zavádí do nezvyklých situací, jen tyto „trable“ člověk nesmí přijímat s mrzutou ublížeností.

- Na Josefovi je pěkně vidět, jak je vše u člověka narušeno hříchem. Poslouchá otce — ale tak, že udává na své bratry. Taková věc se nikdy neděje bez jistého osobního zadostiučinění. Má sny od Boha — ale citíme, že je asi nesděluje bez špětky píchy a povýšenosti, i když to třeba ani sám neví. Josefovi je sedmnáct, je na sklonku puberty a my si můžeme vzpomenout, že v tomto věku i dobré přesvědčení, dobrý záměr a dobrý skutek má skoro vždy tak trochu rozměr klackovitosti. Člověk též tehdy jedná se schopnostmi dospělého, zcela bez jeho zkušeností, nemůže svoje jednání poměřit, opravit podle toho, jak dříve s něčím podobným dopadl.

- "Izrael Josefa miloval ze všech svých synů nejvíce“ — preferovat některé z dětí je vždy chyba, ač se tomu nelze vždy ubránit. Člověk však aspoň nesmí dávat věc najevo. Jákob (Izrael) opakuje chybu svých rodičů (Izák miloval Ezaua, Rebeka Jákoba). Barvy na látky měly v Jákobově době cenu zlata, někdy i vyšší. Také složitě utkané oblečení bylo drahé až mimo naše představy.

- Josefovy sny: Vtipné je, jak je Josef ohlašuje. Říká „slyšte, prosím“, zároveň jde o sny, které nepochybně musí jeho bratry dráždit. Druhá věc je, že v Genesi Bůh často promlouvá ve snech (třeba „Jákobův žebřík"). Jákob si však podle všeho svůj sen nechává pro sebe. Opět se tu mísí Josefovo nepochybné poslání od Boha a jeho pýcha. Nemusíme se mýlit v tom, že jsme výjimeční, pokud si však chceme ušetřit narušení vztahů s druhými, nemusíme se o tom šířit. Že byl sen do Boha, tomu nasvědčuje i že na něj Jákob nepřestal myslet, i když Josefa nejdříve okřikl.

- Josef poslouchá svého otce nad rámec svých povinností, když bratry nenejde v Šekemu, kam měl jít, hledá je až v dótanu. Je sice pyšný, ale má zároveň i starost o své bratry.

- "Uvidíme, co zbude z jeho snů.“ Tato řeč bratrů naznačuje, že tuší, že na Josefových snech přeci jen něco bude. Kromě obyčejného vzteku se asi i chtějí pojistit, že se sny

nenaplní.

- Rubenův pokus o záchranu Josefa ukazuje, že se zlem/hříchem nemá cenu dělat kompromis. Ruben si chce asi před bratry zachovat tvář a vypadat ještě dostatečně „drsně“. Rúben jako prvorozený měl právo bratrům prostě rozkázat, ať Josefa nechají. Dobré úmysly není třeba nijak maskovat a zaobalovat — pak často vyjdou úplně jinak. Důkazem je Juda, který možná Rúbenův rozkaz pochopil tak, že se prostě mají bratra zbavit nekrvavou cestou. Zatímco Ruben tu jedná jako dobrý člověk, který ale nemá vůli dobro prosadit, Juda jako alibista, zlý člověk, který si nechce špinit ruce. Rozhodování těchto dvou bratří je typické pro to, jak lidé nejběžněji hřeší: Na dobré nemají odvahu, dotáhnout zlé věci do konce také ne. Udělají tedy nejčastěji nějaké poloviční zlo, které je však ve skutečnosti zlo celé.

- Plán bratrů zbavit se konkurence v podobě Josefa fatálně selže. Místo aby jim Josef ustoupil z přímé cesty k otci, ztratí v Josefovi právě tu cestu k otci. Kdyby Jákob viděl, že mají bratři jeho oblíbeného Josefa rádi, měl by rád i je. V tomto je Josef předobrazem Krista. Ti, kteří křižovali Krista, mysleli, že stojí mezi nimi a Bohem, že jim překáží. Ve skutečnosti je víra v Krista, láska ke Kristu jediná cesta k jeho Otci v nebesích.

- "Sestoupím za synem do podsvětí.“ – je v tom možná vtip, Egypt byl někdy vnímán jako podsvětí a na konci příběhu skutečně Jákob za synem do Egypta sestupuje.

Odkaz na pracovní list
05 Josef a jeho bratři
Kam dále
NŠ Louny
Cílová skupina
Školní
Katechetické cykly
NŠ Louny
Biblický odkaz (kat)
Genesis 37